

УМБЕРТО ЕКО
ВЕЧНИЯТ ФАШИЗЪМ
ЧЕТИРИНАДЕСЕТ НАЧИНА
ДА ПОГЛЕДНЕМ КЪМ
ЧЕРНОРИЗЦИТЕ

Превод от английски: [Неизвестен], 2005

chitanka.info

Въпреки някои неясноти по отношение на различните исторически форми на фашизма, аз мисля, че е възможно да се състави списък на чертите, типични за това, което бих искал да нарека Ур-фашизъм или Вечният фашизъм. Тези черти не могат да бъдат организирани в система много от тях противоречат една на друга и са също така типични за други видове деспотизъм или фанатизъм. Но е достатъчно една от тях да е в наличност, за да се позволи на фашизма да коагулира около нея.

1. ПЪРВАТА ЧЕРТА НА УР-ФАШИЗМА Е КУЛТЪТ КЪМ ТРАДИЦИЯТА

Разбира се, традиционализмът е много по-стар от фашизма. Не само, че е типичен за контрареволуционната католическа мисъл след Френската революция, но е роден в късната елинистическа епоха като реакция на класическия гръцки рационализъм. В средиземноморския басейн хората от различни религии (повечето от вярванията великодушно са приети от римския пантеон) започнали да мечтаят за откровение, получено в изгрева на човешката история. Това откровение, според традиционалистичната мистика, за дълго време е останало скрито под булото на забравени езици — в египетските йероглифи, в келтските руни, в свитъците на малко познатите азиатски религии.

Тази нова култура трябвало да бъде *синкретична*. Синкретизмът не е само, както се казва в речника „комбинация на различни форми на вярвания и практики“; подобна комбинация трябва да понася противоречия. Всяко от оригиналните послания съдържа късче мъдрост и въпреки че изглежда, че те казват различни или несъвместими неща, все пак всички те се отнасят, алегорично, до същата праисторическа истина. В следствие на това не може да има напредък в познанието. Истината вече веднъж и завинаги е била казана, а ние само можем да продължаваме да тълкуваме неясното ѝ послание.

Ако поровите из рафтовете, които в американските книжарници са етикетирани като Ню Ейдж, там можете да намерите дори свети Августин, който доколкото знам, не е фашист. Но комбинацията между свети Августин и Стоунхендж — това е симптом за Ур-фашизъм.

2. ТРАДИЦИОНАЛИЗМЪТ ПРЕДПОЛАГА ОТХВЪРЛЯНЕ НА МОДЕРНИЗМА

И фашистите, и нацистите почитат технологията, докато мислителите-традиционалисти обикновено я отхвърлят като отрицание на традиционните духовни ценности. Но даже и нацизмът да е бил горд със своите индустриални постижения, неговата възхвала на модернизма е само повърхност на една идеология, основана върху кръв и земя (*Blut und Boden*). Отхвърлянето на модерния свят бе маскирано като отрицание на капиталистическия начин на живот. Просвещението, Епохата на разума, се приема за началото на модерната поквареност. В този смисъл Ур-фашизмът може да бъде дефиниран като ирационализъм.

3. ИРАЦИОНАЛИЗМЪТ СЪЩО ТАКА ЗАВИСИ ОТ КУЛТА КЪМ ДЕЙСТВИЕТО ЗАРАДИ НЯКАКВО ДЕЙСТВИЕ

Ако действието е хубаво само по себе си, то трябва да бъде прието преди или без замисляне. Мисленето е форма на безсилие. Следователно културата е подозрителна дотолкова, доколкото е идентифицирана с критично отношение. Недоверието към интелектуалния свят винаги е било симптом на Ур-фашизма, от почитта на Херман Гьоринг към фраза от пиеса на Ханс Йохст („Когато чуя думата «култура», посягам към пистолета си“), до честата употреба на изрази като „дегенерирани интелектуалци“, „яйчени глави“, „изнежени сноби“ и „университетите са гнезда на червени“. Официалните фашистки интелектуалци са ангажирани най-вече с атакуването на модерната култура и либералната интелигенция затова, че са предали традиционните ценности.

4. КРИТИЧЕСКИЯТ ДУХ ПРАВИ РАЗЛИКИ, А ДА ПРАВИШ РАЗЛИКА Е ЗНАК ЗА МОДЕРНИЗЪМ

В модерната култура научната общност възхвалява несъгласието като начин да се подобри знанието. За Ур-фашизма *несъгласието е предателство*.

5. ОСВЕН ТОВА, НЕСЪГЛАСИЕТО Е ЗНАК ЗА РАЗНООБРАЗИЕ

Ур-фашизмът се разраства и търси консенсус с помощта на експлоатирането и изострянето на естествения *страх от различността*. Първият призив на един фашист или на едно

недоразвито фашистко движение е този срещу пришълците. Така Ур-фашизмът е расистки по дефиниция.

6. УР-ФАШИЗМЪТ ПРОИЗЛИЗА ОТ ИНДИВИДУАЛНАТА ИЛИ СОЦИАЛНА ФРУСТРАЦИЯ

Ето защо една от типичните черти на историческия фашизъм е призивът към една *фрустрирана средна класа*, класа, която страда от икономическа криза или чувства на политическо унижение или е уплашена от натиска на по-долни социални групи. Понастоящем, когато старите „пролетарии“ стават дребни буржоа (а лумпените са широко изключени от политическата сцена), фашизмът на утрешния ден ще намери своята публика в това ново мнозинство.

7. НА ХОРАТА, КОИТО СЕ ЧУВСТВАТ ЛИШЕНИ ОТ ЯСНА СОЦИАЛНА ИДЕНТИЧНОСТ

Ур-фашизмът казва, че тяхна единствена привилегия е най-общовалидната — да бъдат родени в една и съща страна. Това е произходът на национализма. Освен това единствените, които могат да осигурят идентичност на нацията са нейните врагове. Така в корена на Ур-фашистката психология има *обесия за заговор*, по възможност международен. Последователите трябва да се усещат в клопка. Най-лесният начин да се разтури един заговор е призивът към ксенофобия. Но заговорът трябва да идва и отвътре: евреите обикновено са най-добрата мишена, защото имат предимството да са едновременно и отвътре, и отвън. В САЩ ярък пример за обесия за заговори и конспирации може да се намери в книгата на Пат Робертсън „Новият световен ред“, но, както неотдавна видяхме, има и много други.

8. ПОСЛЕДОВАТЕЛИТЕ ТРЯБВА ДА СЕ ЧУВСТВАТ УНИЗЕНИ ОТ ПОКАЗНОСТТА НА БОГАТСТВОТО И СИЛАТА НА ТЕХНИТЕ ВРАГОВЕ

Когато бях момче, бях учен да мисля за англичаните като за хора, които се хранят пет пъти на ден. Те ядяха по-често от бедните, но трезви италианци. Евреите са богати и си помагат един на друг чрез тайна мрежа за взаимопомощ. Но последователите на Ур-фашизма трябва да бъдат убедени, че могат да надделеят над враговете. Така, чрез непрестанна промяна на риторическия фокус, враговете едновременно са твърде силни и твърде слаби. Фашистките

правителства са обречени да губят войните, защото са конституционно неспособни обективно да преценяват силата на противника си.

9. ЗА УР-ФАШИЗМА НЯМА БОРБА ЗА ЖИВОТ, А ПО-СКОРО ЖИВОТЪТ СЕ ЖИВЕЕ ЗАРАДИ БОРБАТА

Така *пацифизмът е трафик с врага*. Лош е, защото *животът е непрестанно воюваме*. Това обаче води до комплекса Армагедон. Тъй като враговете трябва да бъдат победени, има нужда от една последна битка, след която движението ще има контрол над света. Но такива „крайни решения“ предполагат една по-нататъшна ера на мир, един Златен век, който противоречи на принципа на вечната война. Нито един фашистки лидер не е успял да разреши това противоречие.

10. ЕЛИТИЗМЪТ Е ТИПИЧЕН АСПЕКТ НА ВСЯКА РЕАКЦИОННА ИДЕОЛОГИЯ ДОТОЛКОВА, ДОКОЛКОТО Е ФУНДАМЕНТАЛНО АРИСТОКРАТИЧНА, А АРИСТОКРАТИЧНИЯТ И ВОЕННИЯТ ЕЛИТИЗЪМ ПРЕДПОЛАГАТ ПРЕЗРЕНИЕ КЪМ СЛАБИЯ

Ур-фашизмът може единствено да подкрепя популистки елитизъм. Всеки гражданин принадлежи на най-добрия народ в света, членовете или партията са най-добрите сред гражданите, всеки гражданин може (или трябва) да стане член на партията. Но не може да има патриции без плебеи.

Всъщност Лидерът, тъй като знае, че властта не му е делегирана по демократичен път, а е била завзета със сила, също така съзнава, че силата му е основана на слабостта на масите; те са толкова слаби, че имат нужда и заслужават един управник.

11. В ТАЗИ ПЕРСПЕКТИВА ВСЕКИ Е ПОДГОТВЕН ДА СТАНЕ ГЕРОЙ

Във всяка митология героят е едно изключително същество, но в Ур-фашистката идеология героизмът е норма. Този култ на героизма е тясно свързан с култа към смъртта. Не е случайно, че мотото на испанските фалангисти е *Viva la Muerte* („Да живее смъртта!“). В нефашистките общества на обикновения човек му е казано, че смъртта е неприятна, но трябва да бъде посрещната с достойнство; на вярващите е казано, че това е болезнен път към свръхестествено щастие. В контраст на това. Ур-фашисткия герой копнее за героична смърт, рекламирана като най-добрата награда за героичен живот. Ур-

фашисткият герой е нетърпелив да умре. В своето нетърпение той често изпраща други хора на смърт.

12. ТЪЙ КАТО И ДВЕТЕ — И ПОСТОЯННАТА ВОЙНА, И ГЕРОИЗМЪТ СА ТРУДНИ ЗА ИГРАЕНЕ ИГРИ, УР-ФАШИЗМЪТ ПРЕНАСЯ СВОЯТА ВОЛЯ ДА ВЛАСТВА КЪМ СЕКСУАЛНИ ВЪПРОСИ

Това е произходът на мачизма (който съдържа в себе си както презрение към жените, така и нетолерантност и заклеяване на нестандартните сексуални навици, от целомъдрието до хомосексуалността). Тъй като дори сексът е труден за играене игра, Ур-фашисткият герой гледа да играе с оръжия — като прави това, той става едно ерзац фалическо упражнение.

13. УР-ФАШИЗМЪТ Е ОСНОВАН НА ИЗБИРАТЕЛНИЯ ПОПУЛИЗЪМ, КАЧЕСТВЕН ПОПУЛИЗЪМ, БИ КАЗАЛ НЯКОЙ

В една демокрация гражданите имат индивидуални права, но гражданите в тяхната цялост оказват политическо влияние само от количествена гледна точка — един следва решенията на мнозинството. За Ур-фашизма обаче индивидите като такива нямат права, а Народът е приеман за качество, едно монолитно цяло, което изразява Общата воля. Тъй като нито едно голямо количество хора не може да има обща воля, Лидерът претендира, че е техен преводач. След като са загубили властта си да делегират, гражданите не действат; те са единствено призвани да играят ролята на Народ. Така Народът е само театрална фикция. В близкото ни бъдеще може да има ТВ или интернет-популизъм, в който емоционалният отговор на избрана група граждани може да бъде представен и приет като Гласа на Народа. Поради своя качествен популизъм Ур-фашизмът винаги трябва да бъде срещу „гнилите“ парламентарни правителства. Щом един политик хвърли сянка на съмнение върху законността на парламента, защото той не представлява вече Гласа на Народа, можем да надушим Ур-фашизмът.

14. УР-ФАШИЗМЪТ ГОВОРИ НЮСПИК

Нюспик (новоговор) е създаден от Оруел, в 1984 г. като официален език на това, което той нарича ингсоц (ангсоц) или английски социализъм. Но елементи на Ур-фашизма са присъщи на различни форми на диктатури. Всички нацистки или фашистки

учебници използват един обеднял речник, както и елементарен синтаксис, за да се ограничат инструментите за комплексно и критично мислене. Но ние трябва да бъдем готови да идентифицираме други видове нюспик, дори ако те имат на пръв поглед невинната форма на популярно ток шоу.

Ур-фашизмът е все още около нас, понякога съвсем неприкрит. За нас щеше да е толкова по-лесно ако на световната сцена излезеше някой и кажеше: „Искам отново да отворя Аушвиц, искам черноризците отново да парадират по италианските площади.“ Животът не е толкова прост.

Ур-фашизмът може да се върне под най-невинното прикритие. Наше задължение е да го разкрием и да посочим с пръст всяко негово проявление — всеки ден, във всяка част на света.

Струва си да бъдат припомнени думите на Франклин Рузвелт от 04.11.1938 г.: „Ако американската демокрация спре да се движи напред като жива сила, която ден и нощ се опитва с мирни средства да подобри съдбата на нашите граждани, фашизмът ще процъфти по земите ни.“ Свободата и освобождението са една безкрайна задача.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.